

Pár slov o škapuliari, škapuliarskom bratstve a škapuliarských milostiach, IV. časť

Branislav Krasnovský

12. apríla 2024 ✝ Cirkev

predchádzajúce časti:

Pár slov o škapuliari, škapuliarskom bratstve a škapuliarských milostiach, I. časť

Pár slov o škapuliari, škapuliarskom bratstve a škapuliarských milostiach, II. časť

Pár slov o škapuliari, škapuliarskom bratstve a škapuliarských milostiach, III. časť

V štvrtom pokračovaní série článkov o škapuliari, škapuliarských bratstvách a škapuliarských milostiach si povieme viac o Bielom škapuliari sv. Benedikta (1882), Bielom škapuliari Svätej Tváre (1885) a o Bielom škapuliari Panny Márie dobrej rady (1883).

Zdroj: wikimedia commons

Bielý škapuliar sv. Benedikta (1882)

Tento škapuliar najčastejšie nosia členovia III. rádu sv. Benedikta. Na jeho prednej strane sa nachádza obraz sv. Benedikta, na zadnej najčastejšie kríž sv. Benedikta. Členovia škapuliarskeho bratstva sv. Benedikta boli obdarovaní odpustkami v rokoch 1882 a 1883. Od roku 1950 môžu jeho členovia nosievať medailu sv. Benedikta namiesto škapuliara sv. Benedikta.

Viac o medaile sv. Benedikta sa môžete dozvedieť aj na našej stránke <https://www.svbenedikt.sk> – medailu si môžete v prípade záujmu objednať za dobrovoľný príspevok – milodar, pričom spolu s medailou dostanete aj knižku s informáciami o modlitbe exorcizmu a samotnú modlitbu exorcizmu na samostatnej kartičke s textom v latinčine a slovenčine spolu s obrázkom sv. Benedikta.

Škapuliar je vo väčšine prípadov z čiernej látky, biela je len šnúra, symbolizujúca čistotu a mier. Vyrába sa v Taliansku, kde sv. Benedikt pôsobil a distribuuje ho spoločnosť San Benedetto Collection, ktorá vyrába aj iné votívne predmety spojené so sv. Benediktom.

Členovia škapuliarskeho bratstva sa podobne ako členovia III. rádu sv. Benedikta snažia žiť podľa benediktínskych princípov. Keďže pre benediktínov je charakteristickým znakom vysoká autonómia jednotlivých opátstiev, môžu sa čiastočne líšiť aj princípy, podľa ktorých sa prívrženci škapuliarskeho bratstva sv. Benedikta riadia.

Prijatie do škapuliarskeho bratstva sv. Benedikta sa uskutočňuje zápisom členov do členskej základne. Keďže benediktíni na Slovensku pôsobia (Kláštor Premenenia Pána v Sompore) od roku 2010, prípadným záujemcom o členstvo odporúčame priamo ich stránku <https://www.benediktini.sk/>, kde sa od bratov benediktínov dozvedia viac.

Biely škapuliar Svätej Tváre (1885)

Biely škapuliar Svätej Tváre je úzko spätý s Arcibratstvom Svätej tváre. Je bielej farby, na jeho prednej časti je zobrazená Kristova tvár (vzorom býva šatka sv. Veroniky), na zadnej časti je monogram Krista (IHS).

V roku 1938 prišlo k menším úpravám škapuliara, na prednej časti zostáva zobrazená Kristova tvár, pribudli však slová zo žalmov (Ž 80,4): Bože, obnov nás, rozjasni svoju tvár a budeme spasení; na zadnej strane ostáva monogram IHS a heslo Mane nobiscum Domine (Zostaň s nami Pane), podľa Lukáša (Lk 24,29): Pane, „zostaň s nami, lebo sa zvečerieva“.

Nositelia tohto škapuliara sa zameriavajú na odčinenie urážok a neúcty k Nášmu Pánovi Ježišovi Kristovi zo strany veriacich či kléru.

Svätá Tvár

zdroj: wikimedia commons

Zakladateľom Bratstva Svätej Tváre v Tours bol miestny francúzsky biskup Meignan v roku 1876. Členovia nosievajú uvedený škapuliar alebo medailu. V roku 1884 obdaril pápež Lev XIII. členov bratstva odpustkami a v roku 1885 povýšil Bratstvo Svätej Tváre na Arcibratstvo. Odpustky však nie sú priamo spojené so škapuliarom, ale s členstvom v Arcibratstve Svätej Tváre.

Na vzniku Bratstva Svätej Tváre sa výraznou mierou podieľal aj laik, bl. Nicolas Léon Papin Dupont de l'Épine, horlivý francúzsky katolík, ktorého nazývali aj „Svätý muž z Tours“. Okrem iného bol Leon Dupont

aj veľkým ctiteľom sv. Martina z Tours a inicioval obnovu baziliky, v ktorej bol tento svätec pochovaný (Katedrála sv. Martina v Bratislave je zasvätená práve tomuto svätcovi).

Bl. Leon Dupont bol veľkým ctiteľom Veronikinej šatky (ako je všeobecne známe, sv. Veronika podala Nášmu Pánovi Ježišovi Kristovi šatku pri ceste na Kalváriu, na ktorej ostal obraz Kristovej tváre). Katolícka tradícia považuje šatku z talianskeho Manopella, ktorú chránia miestni kapucíni od roku 1506 a na ktorej sa nachádza otlačok Kristovej tváre, za šatku sv. Veroniky.

Len pre zaujímavosť – meno Veronika sa skladá z dvoch latinských slov Vera (pravá) a Icon (podoba), čo je nepriamym sémantickým dôkazom udalosti z Ježišovej cesty na Kalváriu. Veľkým ctiteľom odtlačku Krista z talianskeho plátna v Manopelle bol aj nedávno zosnulý Svätý Otec Benedikt XVI. Význam otlačku Kristovej tváre zo šatky sv. Veroniky z Manopella v roku 1898 čiastočne zatienil objav fotografického obrazu negatívu Turínskeho plátna.

Odtlačok Kristovej Svätej Tváre na šatke sv. Veroniky na obraze Hansa Memmlinga

zdroj: wikimedia commons

V roku 1938 sestra Maria Pierina z Kongregácie Sestier Nepoškvrneného počatia Panny Márie v Miláne mala videnie, na základe ktorého bola upravená podoba škapuliara i medaily do súčasnej podoby.

Sestra Maria Pierina bola v uvedenom videní požiadaná Najsvätejšou Pannou Máriou, aby nositelia tohto škapuliara činili pokánie za utrpenie, ktoré Nášmu Pánovi Ježišovi Kristovi spôsobuje nedostatočná úcta k Eucharistii a Jeho urážky. Nositelia konajú skutky pokánia najmä v utorok (utorok a piatok sa modlieva Bolestný ruženec).

Členmi Arcibratstva Svätej Tváre a členmi škapuliarskeho bratstva Svätej Tváre bola aj sv. Terézia z Lisieux aj so svojimi rodičmi. Centrum arcibratstva sa stále nachádza v Tours, dnes sú na jeho čele miestni dominikáni. Členovia pochádzajú väčšinou z Francúzska a Talianska a sú úzko prepojení s Arcibratstvom Svätej Tváre.

Biely škapuliar Panny Márie Dobrej rady (1893)

Tento škapuliar je obzvlášť drahý ctiteľom Panny Márie, jeho úcta sa k nám dostala z územia dnešného Talianska. Titul Panna Mária Dobrej rady (lat. Mater boni consilii) je titul Panny Márie, ktorý bolo nájdený na freske augustiniánskeho kostola zasvätenom Panne Márii v mestečku Genazzano neďaleko Ríma, freska pochádza z roku 1467.

Veriaci si už od počiatkov katolíckej Cirkvi ctili blízkosť uctievanej Panny Márie k Ježišovi, ktorého pri zvestovaní prijala, vychovávala, bola pri ňom v najťažších okamihoch jeho pozemského života, keď zomieral na kríži, a s ktorým po Nanebovzatí prežíva blaženú večnosť.

Miestni augustiniáni spravujú kostol v Genazzano od roku 1356, ich úlohou bolo starať sa od 15. storočia aj o duchovné potreby kresťanských pútnikov, ktorí do mesta putovali, aby obraz Panny Márie Dobrej rady mohli vidieť a pomodliť sa pred ním. Mesto Genazzano v 5. storočí, v čase pontifikátu pápeža Sixta III. výrazne prispelo financiami z mestských príjmov na výstavbu rímskej baziliky Santa Maria Maggiore.

Spomenutá freska má rozmery 40×45 cm a jej hrúbka je približne ako u vaječnej škrupiny. V Taliansku je obraz z Genazzano rovnako známym pojmom ako Loreto a modlitba k Panne Márii Dobrej rady je rovnako obľúbená ako Loretánske litánie.

Panna Mária Dobrej rady na obraze talianskeho maliara Pasquale Sarulla, 19. storočie

zdroj: wikimedia commons

Ako sa obraz Panny Márie Dobrej rady objavil v kostole? Podľa tradície z dnešného albánskeho mesta Skutari odišli pred Osmanmi do Talianska členovia dvoch šľachtických rodín Gioriovcov a Salviovcov (treba si uvedomiť, že Benátčania ovládali veľkú časť dalmátskeho i albánskeho pobrežia). Muži z oboch rodín sa často modlievali pred freskou v miestnom albánskom chráme. Zjavili sa im anjeli a spolu s nimi sprevádzali fresku do talianskeho Genazzano, kde sa členovia rodín aj usadili.

Keď sa obyvatelia mesta rozhodli prestavať nový kostol, na stene kostola sa objavila freska Panny Márie Dobrej rady (obraz je niekedy označovaný aj ako „La Madonna de la Paradiso“ (Madonna z Raja). Keď talianski odborníci v rokoch 1957 – 1959 fresku reštaurovali, prišli na to, že obraz Panny Márie dobrej rady bol v minulosti súčasťou oveľa väčšej fresky, jej autorom bol pravdepodobne známy renesančný maliar da Fabriano, ktorý fresku namaľoval v čase pontifikátu pápeža Martina V. (1417 – 1431).

Kostol Panny Márie v Genazzane

zdroj: youtube.com

Počas storočí úcta a zbožnosť k obrazu rástli. Pápež Urban VIII. navštívil kostol Panny Márie v Genazzane a ďakoval za víťazstvá nad osmanskými Turkami. Veľkým ctiteľom Panny Márie Dobrej rady bol aj pápež Pius IX. a pápež Pius XI. Veľkú úctu k Panne Márii Dobrej rady však prechovávali aj sv. Alojz Gonzaga, sv. Alfonz z Liguori, sv. Ján Bosco či blahoslavený Stefano Bellesini, ktorý precíťoval vrúcnu lásku k tejto svätyni, a bol tiež členom škapuliarskeho bratstva a ctiteľom Panny Márie Dobrej rady.

Augustiniánsky mních bl. Stefano Bellesini (1774 – 1840) bol významným talianskym kazateľom a kňazom. Študoval v Ríme a v Bologni, keď republikánski Francúzi počas Francúzskej revolúcie 1789 – 1799 a následne počas napoleonských vojen obsadili Apeninský polostrov, zakázali dočasne aj vzdelávanie katolíckeho kléru.

bl. Stefano Bellesini (1774 – 1840)

zdroj: wikimedia commons

Čo Francúzi zakázali, to samozrejme Taliani odmietli poslúchať. Štúdium teológie dokončil Stefano Bellesini tajne v Trente, ktorý bol slobodným biskupským štátom na Apeninskom polostrove a staral sa aj o deti a mládež z ulice. Po napoleonských vojnách sa Trento stalo súčasťou habsburskej monarchie a Bellesini ako taliansky národovec, musel v roku 1817 odísť do vyhnanstva spolu so zákazom návratu do vlasti.

Z Trenta teda Stefano Bellesini odišiel do Genazzana, kde sa stal veľkým ctiteľom Panny Márie Dobrej rady. V roku 1840, keď v oblasti zúrila vysoko nákazlivá cholera, nikomu z cirkevnej vrchnosti ani len nenapadlo zatvárať kostoly, či nútiť ľudí nosiť masky na tvárach, Stefano Bellesini slávil sv. omše a chodieval zaopatrovať umierajúcich.

On sám sa cholerou nenakazil, hoci bol neustále vystavený nebezpečeniu nákazy, pri návšteve jedného z farníkov však zakopol a vážne si poranil nohu. Dostal sepsu do rany a po niekoľkých dňoch, 2. februára 1840 umrel v Genazzane na otravu krvi s modlitbou na perách a ružencom v rukách. Jeho pozostatky sú uložené v chráme Panny Márie v Genazzane.

Veľkú úctu k Panne Márii Dobrej rady prechovával aj pápež Lev XIII., ktorý povolil škapuliar Panny Márie Dobrej rady a obdaril ho odpustkami, pričom svätyňu v Genazzane povýšil na baziliku minor so všetkými právami a výsadami.

Na jeho podnet a s jeho súhlasom vtedajšia Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí schválila omšový formulár i miestny sviatok Panny Márie Dobrej rady. Mesiac pred svojou smrťou, 22. apríla 1903, prikázal vložiť do Loretánskych litánií invokáciu: „Matka Dobrej rady, oroduj za nás.“ Počas celého svojho života mal pápež Lev XIII. kópiu fresky Panny Márie Dobrej rady z Genazzana na svojom pracovnom stole.

Škapuliar Panny Márie Dobrej rady je vyrobený z bielej vlny, na prednej časti je Panna Mária Dobrej rady s nápisom „Mater boni consilii ora pro nobis“ (Matka Dobrej rady, oroduj za nás. Na zadnej časti sa nachádza pápežský erb, súčasťou ktorého je tiara a kľúče so slovami Leva XIII. „Fili acquisce consiliis ejus“ (Dieťa, počúvaj jej rady).

Je zaujímavé, že Panna Mária Dobrej rady je úzko spojená aj s bratislavským kostolom Nanebovzatia Panny Márie, teda Blumentálom. Na oltári tohto nádherného novogotického kostola sa nachádza kópia obrazu z Genazzana, ktorú do Bratislavy v roku 1767 z Talianska priniesol kupec Jozef Janko. V roku 1768 obraz požehnal miestny farár Matej Klobušický. Obraz bol umiestnený dlhé obdobie na hlavnom oltári chrámu. Blumentál bol však trikrát prestavaný a v roku 1888, kedy získal dnešnú podobu, bol obraz vystavený na jednom z bočných oltárov, kde sa nachádza dodnes.

Je pravdepodobné, že tu, pri kostole Blumentál, v minulosti existovalo škapuliarske bratstvo s dlhou tradíciou, podobne ako škapuliarske karmelitánske bratstvo v Bôrke pri Rožňave, v ktorom sa veriaci maďarskej národnosti nenechali od škapuliarskej úcty odradiť ani komunistickou štátnou mocou, ako ani brachiálnou silou.

Obraz Panny Márie s Ježiškom v bratislavskom Blumentáli sa najviac podobá originálu z
Genazzana

zdroj: wikimedia commons

V poslednej časti seriálu o škapuliari si povieme o posledných troch škapuliaroch: o Bielom škapuliari sv. Jozefa (1898), o Červenom škapuliari Najsvätejšieho Srdca Ježišovho a Srdca Panny Márie (1900) a o Bielom škapuliari sv. Dominika (1903). Súčasťou poslednej časti budú aj povinnosti členov škapuliarskych bratstiev a informácie o dobrách, ktoré vďaka svojmu členstvu môžu ich členovia získať.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/par-slov-o-skapuliari-skapuliarskom-bratstve-a-skapuliarskych-milostiach-iv-cast/>